

Sak 10/21 - «Vikingtidsmuseet på Bygdøy» - prosjektrapport XLIV til KHM's styre 11. juni 2021

I perioden fra styremøtet 16. april 2021 til 31. mai 2021 har arbeidet i VTM-prosjektet hatt særlig fokus på følgende saker:

- Byggeprosjektet – samarbeid og status
- Avslutning av Utstillingsprosjektets planleggingsfase og oppstart gjennomføringsfase
- Uavklart finansiering
- Aktiviteter i KHM's delprosjekter for VTM-prosjektet

I. Byggeprosjektet – samarbeid og status

De fleste dokumentene for prosjektets overordnede styringsstruktur er nå på plass. Dette gjelder «Overordnet styringsdokument» fra Kunnskapsdepartementet, Sentralt styringsdokument (SSD) fra Statsbygg, samt UiOs styrende dokumenter «Premisser for samlingens sikkerhet» og «Styringsdokument for tilknyttede prosjekter ved UiO». Det styringsdokument som gjenstår er det for Brukerutstyrprosjektet (BUT). Statsbygg har invitert UiO/KHM til å ferdigstille dette i samarbeid. Målet er å ferdigstille styringsdokument for BUT medio juni.

Statsbygg gjennomførte i februar/mars en usikkerhetsanalyse på ny kalkyle for nybygget. UiO/KHM fikk informasjon om at nye tall er høyere enn tidligere. Det er uklart hvilke konsekvenser dette eventuelt får. Saken følges opp videre gjennom Kontaktforum og i Prosjektrådet. Konkurransene for entreprenører til nybygget (K201) og SGO-SB (K202) er nå avsluttet. AF-Gruppen er valgt som entreprenør til nybygget og IMENCO er valgt som entreprenør for SGO-SB. Samspillfasen i detaljprosjekteringen er nå i gang for nybygget.

I arbeidet med kvalitetssikring av forprosjektet har det vært diskutert muligheten for å ta i bruk et areal over kjøkkendelen og inkludere det i området for kafé/restaurant. Utvidelsen er bekreftet gjennomførbare av Statsbygg, og KD har bekreftet at tiltaket kan gjennomføres. På møte i UiOs styringsgruppe for VTM 13. april ble utvidelsen besluttet gjennomført med finansiering fra UiO.

KHM er pt overordnet involvert i to operative prosesser sammen med SB:

1. Brukermedvirkning bygg / brukerutstyr (BUT)
2. Safeguarding of objects (SGO)

Brukermedvirkning bygg- og brukerutstyrprosjekt (BUT)

Aart architects (v/ Sigrid Rostad) er prosjektleder BUT. KHM er invitert til planleggingsmøter gjennom hele våren. Det er etablert en egen arbeidsgruppe som arbeider spesielt med utstillingsutstyr. Utstillingsutstyr omfatter montere, AV- og IKT-utstyr og belysning. Det blir satt fokus på montere i første omgang. Det arbeides med å beskrive grensesnitt til Utstillingsprosjektet, og en plan for hvordan disse to delprosjektene

kan integreres tettere i detaljering og produksjon og hvordan BUT og Utstillingsprosjektet kan organiseres for å ivareta helheten i publikumsopplevelsen. Det planlegges en anskaffelse av monterleverandør med planlagt utlysning primo juli 2021.

Det vil bli en del brukermedvirkning også i byggeprosjektets detaljprosjektering. Det er satt fokus på planlegging av dette i kontaktforum og UiO/EA har lagd et første utkast til en brukerinvolveringsplan som SB skal kommentere på. KHM avventer plan for brukermedvirkning i byggeprosjektets detaljprosjektering.

Safeguarding of objects (SGO)

Prosjektet omfatter relokalisering av de gjenstander som kan flyttes til Økern, sikring av alle gjenstander som blir på VSH under bygging, digital dokumentasjon av gjenstander, flytting av skip, sleder og vogn inn i nytt bygg, samt etablering av nye støttesystemer. Prosjektet er delt i to, ett prosjekt hvor Statsbygg har gjennomføringsansvar for sikring av skip, sleder og vogn og KHM har ansvar for samlingens sikkerhet (SGO-SB) og ett prosjekt der KHM både har gjennomføringsansvar og ansvar for samlingens sikkerhet for resterende gjenstander på Bygdøy (SGO-KHM).

SGO-SB: Arbeid med gjennomføringsplan pågår og risikostrategi er vært gjennom ekstern vurdering. Denne er nå godkjent, med de endringer som er varslet. Det er Jesper Stub Johnsen fra referansegruppen som har gjennomført den eksterne vurderingen. Lagringssted for sledene er besluttet og disse vil lagres i butikklokalet under bygging. Hovedbegrunnelsen for dette valget er avstand til byggearbeider og at denne delen av bygget står på fjell, noe som i seg selv begrenser vibrasjoner. KHM har arbeidet videre med våre akseptkriterier og kommet frem til en omforent ny tilnærming som ikke baserer seg på forhåndssette verdier. Dette innebærer at kunnskapen og forståelsen som fremkommer gjennom pågående undersøkelser og risikoanalyser ligger til grunn for de grenseverdiene og beslutningene som tas. Det er enighet i KHM's fagmiljø (ressursgruppe: Jan Bill, Guro Hjulstad, David Hauer og Susan Braovac) om at dette er en mer hensiktsmessig tilnærming til akseptkriterier og grenseverdier. IMENCO er valgt som entreprenør for SGO-SB.

SGO-KHM: Arbeidet med å revidere, dokumentere, tilstandsvurdere og pakke gjenstandene i fjerdefløy er godt i gang. Teamet som skal jobbe sammen om dette er nå komplett og arbeidene følger oppsatt plan. Prosjektet vil i løpet av våren få en bedre forståelse og oversikt over konsekvensene knyttet til den 5 måneder lange forskyvningen som er forårsaket av bygging og etablering av klimasone i fjerdefløy. SGO-SB og SGO-KHM samarbeider også tett om å finne mulige løsninger for å effektivisere arbeidene for å kunne sikre byggestart i april 2022. Mulig utlån av småbåtene nærmer seg endelig avklaring og begge båtene vil trolig lånes ut til Maritimt Museum og Moesgård Museum f.om. midten av oktober 2021.

Det er uenighet rundt kostnadsansvar knyttet til en rekke prosesser i SGO. KHM har utarbeidet et notat som beskriver de ulike kostnadene og vår tilnærming til ansvarsfordeling med referanse til vedtatte styringsdokumenter og tidligere innspill og dialog beskrevet i KS2. UiO-ledelsen har sluttet seg til innholdet i notatet og saken følges eventuelt opp videre av universitetsdirektøren.

II. Avslutning av utstillingsprosjektets planleggingsfase og oppstart gjennomføringsfase

KHMs VTM-prosjekt arbeider med å avslutte planleggingsfasen i delprosjektene før sommerferien 2021. Det pågår en stor jobb med å ferdigstille beskrivelser av det konseptuelle fundamentet til utstillinger. Dette blir beskrivelser som blir med i det interne arbeidet videre med detaljering av utstillinger, og flere av disse dokumentene vil også danne grunnlag for anskaffelse av videre utvikling av utstillinger. Det er planlagt en utlysning for anskaffelse av leverandør for detaljering, produksjon og installasjon av de permanente utstillingene. Konkurranseskrutningsgrunnlag ferdigstilles i løpet av juni så at konkurransen kan utlyses så snart finansiering er endelig avklart og konkurranseskrutningsgrunnlag er kvalitetssikret.

Utstillingsprosjektet arbeider for at prosjektet har knyttet til seg en leverandør for videre utvikling av utstillingene før samspillsfasen/detaljprosjekteringen i byggeprosjektet avsluttes (planlagt april 2022) for å kvalitetssikre endelige innspill til byggeprosjektet før avslutning av denne fasen. Planlagt kontrahering av leverandør til permanente utstillinger er i årsskiftet 2021/22. Det har siden tidlig i mars vært faste møter med rådgivere fra UiOs seksjon for innkjøp, for planlegging av anskaffelse av leverandør(er) til detaljering, produksjon og montering av de permanente utstillingene. KHM får også juridisk bistand fra Kluge advokater AS ift valg av anskaffelsesform og utarbeidelse av kontraktstrategi. Anskaffelsen av permanente utstillinger er Utstillingsprosjektets største anskaffelse, avhengig av endelige ambisjoner og endelig definisjon på grensesnitt mot andre anskaffelser så har denne anskaffelsen en estimert størrelse på 145 – 175 mill. kr.

Prosjektet planlegger å starte opp Utstillingsprosjektets gjennomføringsfase etter sommerferien. Prosjektet vil da skaleres opp med flere medarbeidere fra KHM og flere leverandører.

III. Uavklart finansiering

KHMs finansieringsbehov for realisering av prosjektet nytt Vikingtidsmuseum er meldt inn til styret i UiO. Dette gjelder finansiering av basisutstillinger og kompensasjon for inntektsbortfall ved stenging av Vikingskipshuset. Totale kostnader for produksjon av basisutstillinger er beregnet til 81,9 mill. kr. (inkludert tildeling for 2021). Inntektsbortfallet er beregnet til 44,1 mill. kr. pr. år. Perioden for stengt museum er satt til 5 år.

Styringsgruppen for gave- og sponsorfinansierte publikumsopplevelser i det nye Vikingtidsmuseet arbeider med å sikre finansiering fra både UiO og givere. Målet er å ha sikret nødvendig finansiering til utstillinger i medio juni 2021, dels for å møte behov for å avklare ambisjonsnivåer før utstillingsprosjektet begynner detaljeringen og dels for å sikre at ikke Utstillingsprosjektet forsinkes fremdriften i totalprosjektet. Ambisjonsnivået for finansiering av utstillinger og formidlingsløsninger fra private givere er 165-180 mill. kr.

Utstillingsprosjektet fikk i april tildeling på 18.382.000 kroner fra Sparebankstiftelsen DNB på søknad om støtte til å realisere satsningen mot barn og unge – «Den store vikingreisen». Sammen med tidligere mottatt støtte på 2,4 mill. kr. har nå KHM mottatt totalt 20.782.000,- i støtte fra Sparebankstiftelsen DNB.

KHMs administrasjon har hatt fokus på å avklare problemstillinger knyttet til merverdiavgift. Det har vært dialog mellom KHMs administrasjon og UiOs seksjon for virksomhets- og økonomistyring vedrørende dette.

UiO sentralt har bekreftet at direkte kostnader til utstillinger og formidlingsløsninger er mva fradragsberettiget. CT-skanner vil brukes til både forskning og formidling og vil ikke være mva fradragsberettiget. Finansiering av CT-skanner er uavklart. Dette er beregnet til 20 mill. kr.

IV. Arbeid i KHMs delprosjekter

KHMs interne arbeid i delprosjektgruppene er videreført og fremdriftsplaner er overordnet opprettholdt til tross for en utfordrende situasjon med korona-pandemien. Det arbeides med en plan for hvordan delprosjektene organiseres i gjennomføringsfasen fra august 2021.

Delprosjekt nye utstillinger (DNU) arbeider vår/sommer 2021 med tre hovedspor for de faglige leveransene (1/ beskrivelse av faglig innhold i synopsis og forskningsoversikter, 2/ masterplan med overordnede visualiseringer og beskrivelser av intensjoner, og 3/ Beskrivelse av totalopplevelsen i de permanente utstillingene og opplevelseskonsepter for utstillingenes ulike opplevelsesområder). Arbeidet har skjedd i samarbeid med det tyske utstillingsdesignbyrået Atelier Brückner. Kontrakten med Atelier Brückner er ferdig når planleggingsfasen avsluttes. DNU er også involvert i arbeidet med brukerutstyrsprosjektet. Fokus der er pt å få oversikt over byggpåvirkelig utstillingsutstyr, herunder plassering av montere og AV-utstyr og system for fleksibilitet i teknisk infrastruktur for å skape et dynamisk museum.

Sammen med leverandøren Logic Interactive utvikles det en prototype for å teste ut interaktive formidlingsformer på hvordan 3D-modeller av gjenstander kan tilgjengeliggjøres for publikum i utstillingen.

«Den store vikingreisen» (museets hovedsatsning mot barn og unge) arbeider sammen med det nederlandske firmaet IJfontain. Konseptfasen avsluttes i juni 2021.

Delprosjekt forskningssenter vikingtid (DFV) har hatt veldig lite aktivitet i det siste. Delprosjektet omorganiseres til oppstart av gjennomføringsfasen i august 2021.

Delprosjekt kommunikasjon, branding og kommersiell profil (DBK) har etablert et samarbeid med Identio AS for utvikling av merkevarestrategi. Det planlegges en anskaffelse av videre utvikling av VTMs visuelle profil. I samarbeid med kommunikasjonsgruppen ved KHM (UPS) planlegges det utvikling av en første versjon av nettside til Vikingtidsmuseet.

Delprosjekt organisering, bemanning og finansiering (DBF) har til videre ingen aktivitet. Det arbeides med å avklare rammene for drift av Vikingtidsmuseet og det er etablert en prosjektgruppe under ledelse av UiO/EA, der også KHM deltar (assisterende museumsdirektør og VTM-prosjektleder). Prosjektgruppen skal utarbeide rammer for drift og en finansieringsmodell til oktober 2021. Rammer for drift og finansieringsmodell godkjennes av en egen styringsgruppe for dette (Assisterende universitetsdirektør, Museumsdirektør, Eiendomsdirektør).

V. VTM-prosjektets møter/reiser april 2021 – mai 2021.

Følgende møter/reiser har vært gjennomført i perioden:

- Et (1) møte i *Prosjektrådet* (VTM-prosjektets høyeste organ med repr. fra SB, UiO, KHM og departementene).
- Et (1) møte i *UiOs styrings- og koordineringsgruppe for VTM-prosjektet*.
- Et (1) møte i *KHMs styringsgruppe for VTM-prosjektet*.
- Tre (3) møter i *Kontaktforum* (felles koordineringsorgan SB, UiO/EA og KHM for VTM-prosjektet).

Det er løpende virksomhet i KHMs egen prosjektorganisasjon; koordineringsgruppen, delprosjektgrupper og særmøter tilknyttet de ulike aktiviteter i delprosjektgruppene.

GJO, 31.05.21